

Gebiedsbeschrijving

Meer dan 150.000 jaar geleden kwam een overweldigend dikke ijsmassa als een bulldozer uit het noorden en schoof de grond in ons land voor zich uit, zodat er onder andere op de Veluwe stuwwallen ontstonden. Beekbergen ligt ten gevolge van die derde ijstijd op de rand van zo'n stuwwal. Het gebied rondom Beekbergen leed, eind 19de eeuw, door schapenteelt en landbouw aan massale ontbossing en verzanding. Waar nu Parc Spelderholt ligt, heette het vroeger Het Grootte Zand.

Tot omstreeks 1870 was veel grond het eigendom van de hier wonende boeren en landheren die verenigd waren in de Speldermark. Na de opheffing van de marken, werden veel percelen opgekocht om te ontginnen.

Geschiedenis

De Portugese ingenieur Jonkheer Louis Frederik Teixeira de Mattos (1872-1945) kocht in 1905 gronden op in Beekbergen en ging als eerste de verzanding te lijf met het aanplanten van vooral grove den. Hij gaf de Haarlemse architect F.N.J. Haitsma opdracht een monumentaal landhuis te ontwerpen op een hoog punt. Voor de tuin van 10 hectare nam hij de Haarlemse tuinarchitect Leonard A. Springer in de arm. De familie kwam na voltooiing van het kasteel in 1908 in Beekbergen wonen.

De Mattos werd gemeenteraadslid en wethouder in Apeldoorn en ging in 1921 daar naar toe. Teixeira de Mattos schonk het park en landhuis aan de Staat der Nederlanden met de bedoeling dat daar een instelling voor landbouwkundig onderzoek zou komen. Dat werd het Rijksproeffokstation en een Rijksvoorlichtingsdienst voor de Pluimveeteelt. Wat begon met kleine kippenschuurtjes groeide enorm uit. In 1997 verhuisde het Pluimvee Instituut naar Lelystad.

Tegenwoordig huist Parc Spelderholt hier, een stichting waar jongeren met een verstandelijke beperking een ontwikkelingstraject van wonen, leren en werken kunnen volgen. De jongeren wonen op het Parc en volgen een opleiding. En om hun beroepsvaardigheden te kunnen ontwikkelen, werken ze mee in het hotel-restaurant, in het Kasteel (waar vergaderd en gefeest kan worden) en bij het onderhoud van het landgoed.

Kasteel Spelderholt is een gemeentelijk monument. Recent (2020) is vlakbij het landgoed de bouw van villa's en appartementen gestart en zal ook manege Riant zich er vestigen.

Kijk voor meer informatie op www.parcspelderholt.nl.

Over IVN Apeldoorn

IVN natuureducatie is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. Zo'n 25.000 vrijwilligers zijn actief in 165 lokale afdelingen. Jaarlijks organiseren zij talloze excursies, cursussen, wandelingen en opleidingen. Door de laagdrempelige en educatieve activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur.

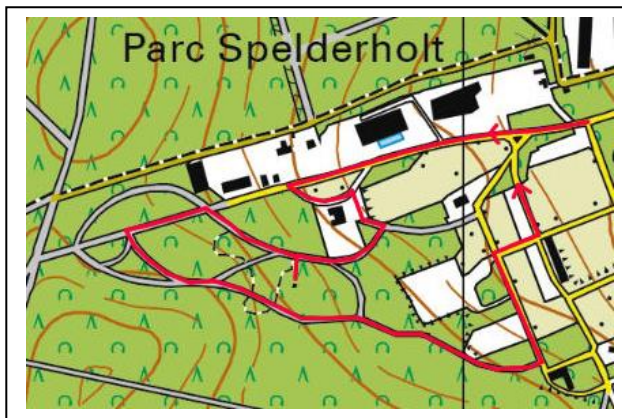
IVN Afdeling Apeldoorn organiseert activiteiten als excursies, fietstochten, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud en voor jong en oud. Voor mensen die zelf op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsroutes gratis te downloaden. Meer informatie op www.ivnapeldoorn.nl Volg ivn.apeldoorn ook op

IVN Routes

Naast ommetjes zijn er veel gratis wandel- en fietsroutes beschikbaar. Je kunt ze gratis downloaden via www.ivn-apeldoorn.nl. (zie menu routes) of installeer de IVN Routes app en ga met je eigen digitale natuurgids de natuur in.

Routekaart

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Ommetje Parc Spelderholt

Een waardevol landgoed

Het begin- en eindpunt: parkeerplaats Hotel Parc Spelderholt, Spelderholt 9, 7361 DA Beekbergen.

Bereikbaar vanaf de Engelderweg.

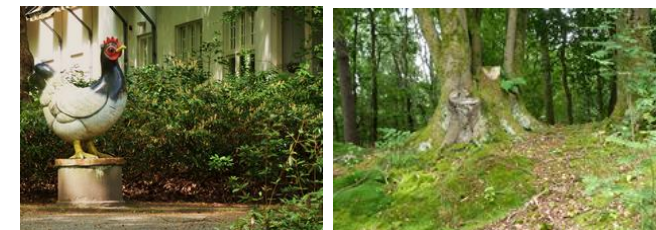
Lengte: ongeveer 1,5 km.

GPS: 52.160310, 5.940448

(versie 2021-08)

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Even een frisse neus halen, alleen of met collega, familieid, of met kinderen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn wijst je graag op kleine en grote natuurweetjes. Wandel dit ommetje en ontdek de natuur op landgoed Spelderholt.

IVN Natuureducatie verbindt mens en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is.

Ommetje Parc Spelderholt

Een waardevol landgoed

Het beginpunt van de wandeling is de parkeerplaats links van de oprijlaan. Ga terug naar de oprijlaan en linksaf.

Wanneer je links achterom kijkt heb je zicht op een imposante beuk met takkenwallen (houtrillen) langs de weg. Een takkenwal of houtril is een smalle takkenhoop die wordt gemaakt van opgestapelde takken en hakhout. De houtril is een beschutte woon- en voortplantingsgelegenheid voor kleine zoogdieren zoals egels, wezels en muizen, vogels en insecten.

Lopend onder de sfeervolle lindebomen die in juli intens geuren, is in de zomer opslag van uitlopende takken aan de voet van de stam zichtbaar; een broek genaamd. Dit beeld is specifiek voor lindes. Links is de hertenkamp en rechts de nieuwbouw waar de cursisten verblijven. Voor dit huis een beeld van een hoepelend kind met de titel "Trots". In het ParcHuis daarnaast is een hotel-restaurant gevestigd. Vroeger was dit het laboratorium van het Pluimvee Instituut. Van het restaurant kunnen ook passanten gebruik maken.

Neem de tweede weg links naar het kasteel.

Op de hoek links staan drie Kaukasische vleugelnootbomen. De vruchten van de bomen vormen slingers van aaneengeregen gevleugelde noten. Deze bomen worden steeds meer in parken aangeplant.

Neem de tijd om het waardevolle kasteel te bekijken dat

onder monumentenzorg valt. Op de gevelsteen rechts naast het bordes is de datum van de eerste steenlegging te vinden. Deze steen is gelegd door Maria Elisabeth, de toen 8 jarige dochter van Louis Frederik Teixeira de

Mattos. De hoogste gevelstenen beelden de activiteiten op het landgoed uit: bosbouw, fruitteelt en landbouw. In het plantsoen tegenover het bordes is in 2001 een beeldje van Annelies la Fleur onthuld met de tekst: "Voor allen die gehandicapt door het leven gaan". De nieuwe beuk naast het beeld is omzwachteld om de schors te beschermen tegen zonnebrand.

Loop links langs het kasteel tussen de hertenweide en het kasteel door,(zo dicht mogelijk langs de hertenweide).

Op een landgoed kregen en krijgen exoten - bomen die uit verre landen komen - ruim baan. Je ziet rechts cipressen op het gras bij het kasteel. Onder de bomen hebben zich lelietjes-van-dalen vermenigvuldigd. In het voorjaar zijn hier ook boshyacintjes te vinden.

Neem aan het eind het pad naar links en direct het pad met een scherpe bocht naar rechts.

Langs dit pad zie je groenblijvende hulstbomen met hun stevige, meestal stekelige bladeren. De zaden zijn vermoedelijk door vogels verspreid. Ook staan hier groenblijvende Taxussen, een van de weinige inheemse naaldbomen.

Aan het einde van het pad rechtsaf.

Tuinarchitect Leonard A. Springer ontwierp vooral tuinen in de Engelse landschapstijl. Een van de facetten van die stijl zijn de slingerende paden, die hier ruimschoots vertegenwoordigd zijn. De groenblijvende rododendrons, die in mei bloeien, accentueren de parkbeleving.

Ga het 1^e pad links even in.

Het zachtgroen geverfde romantische prieel op de voormalige tennisbaan links is oorspronkelijk gebouwd als tuinhuisje voor de dochter van de familie Teixeira de Mattos.

Het prieel is nu een gemeentelijk monument.

Ga terug naar het pad en linksaf. Neem het eerste smalle pad rechtsaf, halverwege de tennisbaan. Volg het slingerende pad tot bij de imposante Mammoetboom.

Deze Mammoetboom behoort tot een van de hoogste Mammoetbomen van Nederland. Voel de schors van de stam eens en bekijk de korte gedrongen kegels die op de grond te vinden zijn. Je hebt zicht op het grasveld omzoomd met rododendrons en op het kasteel van een andere kant. De klok midden op het dak van het kasteel luidde in vroeger tijden om het volk op het land te melden dat het schafttijd was. Het witte tuinhuis is ontworpen en geschonken door Jan des Bouvrie bij de opening van het hotel (2004).

Volg het pad verder langs de fietsenstalling tot op de hoofdweg bij het Koetshuis.

Het Koetshuis biedt huisvesting aan de studenten. Rechts van het Koetshuis staat de imposante kip voor het kantoor van de World Poultry Science Association. Dit is het enige gebouw dat nog stamt uit de periode van het Pluimvee Instituut. Het gebouw heeft de monumenten status.

Ga linksaf en passeer het houten hek. Ga rechtdoor en daarna linksaf bij de pijl van het Klompenpad en volg voorlopig die route.

Langs deze paden kunnen liefhebbers van tamme kastanjes in het najaar de vruchten verzamelen.

Ook hier weer oude Douglassparren, maar ook de gladde schors van de beuken of de schors met mozaïekvlakken van de grove den. De varens geven groene accenten aan de bodem. In de paddenstoelentijd kunnen liefhebbers hier hun hart ophalen.

Je komt achter de tennisbaan langs. Blijf het klompenpad volgen over het smalle pad naar rechts.

Door het licht op het pad groeien hier veel soorten planten, zoals vingerhoedskruid. Links en later rechts verschijnen de restanten van een wildwal, een aangebrachte verhoging in het landschap om het wild buiten de akkers te houden en om er gebruikshout op te verbouwen.

Neem aan het einde van het pad bij de Malerij het geasfalteerde pad naar links. (Het klompenpad gaat hier naar rechts)

Het gebouw diende vroeger voor opslag en bewerking van kippenvoer, getuige de speciale vierkante groene dakopbouw. Zolang kippenschuren en andere bedrijfsgebouwen nog niet afgebroken zijn, hebben ze vaak een tijdelijke functie. Rechts is de nieuwbouw op de enk zichtbaar.

Op de weiden lopen paarden. Omdat paarden graag van de schors van bomen eten zijn deze afgeschermd.

Eerste pad rechtsaf leidt terug naar de Parkeerplaats.